

ומלאכה הנעשית לצורך השבת, אך אין ניכר זאת על המלאכה. כגון סנדלר, זגג, נגר, פחה, וכיוצא באלו, כשאין ניכר על המלאכה שהיא לצורך השבת, אך בעצם נעשית לצורך השבת, רשאי²¹ לעשותה, אך אסור ליטול שכר עליה.

מלאכה הנעשית לצורך מצוה. כגון עשיית ציצית ותפילין, סופר²² סת"ם, **כתיבת²³ חידושי תורה**, ושאר מלאכות²⁴ הנעשים לצורך מצוה, אם עושהו בחינם מותר²⁵ אפילו אינם לצורך שבת זו, ואם זקוק להם עתה או לצורך שבת הקרובה רשאי גם לקבל שכר עליה.

חנויות למימכר מזון. רשאים²⁶ שיהיו פתוחות עד כל האפשרי סמוך לכניסת השבת כדי לספק

מלאכת עראי. שאין בה שיהוי¹⁰ או טירחא, כגון כתיבת איגרת שלומים ושאר¹¹ כתיבות קלות לתזכורת, **ובכלל זה עבודות מחשב קלות¹²**, תפירת כפתור¹³ או תיקון קל בבגד, גיהוץ¹⁴ בגד, השקיית¹⁵ גינה ביתית, תיקוני¹⁶ בית וחשמל קלים, וכל כיוצא בזה, ומותר לעשותם אפילו¹⁷ מקבל שכר על עבודתו.

מלאכה שניכר עליה שנעשית לצורך השבת. כגון חייט המתקן¹⁸ בגד שניכר שהוא של שבת, חשמלאי ואינסטלטור המתקן קלקול אשר ניכר לכל שהכרח הוא לצורך השבת, גילוח השערות¹⁹ לכבוד שבת, שטיפת הבית והדחת כלים וכיוצא בהן, ורשאי²⁰ גם לקבל שכר על עבודתו.

עוד עם הריחוק הזה יאבד לו, ולא רק סכום הריחוק שהריחוק בעבודה זו, וע"ע פמ"ג ומשנ"ב ריש סי' תרצ"ו כשלא עושה עבודה לצורך ריוח, אם עצם המלאכה ג"כ בכלל הלטותא שלא תצלה, כגון זרע יפסיד הזרעים ולא יצמח מהם כלום (ואם יצמח יפסיד אותם או שווי ערכם באופן אחר), וכן אם תיקן קלקולים שונים לא יעלו התיקונים יפה בידו, הן או שווי ערכם באופן אחר. ¹⁰ וכדלעיל הערה 7, עיי"ש. ¹¹ כה"ח סקי"ב, לאפוקי סופר סת"ם (וכדלהלן) ושאר עבודות כתיבה אומנותיות כציור וכדומה, וכן העתקת כתבים (אא"כ דברי תורה הם, ובחינם, וכדלקמיה). ¹² לאפוקי עבודות המצריכות ריכוז ושיהוי זמן, וכל שכן לתכנת מחשבים. ¹³ שש"כ פמ"ב סעי' ל"ח. ¹⁴ שו"ת אור לציון ח"ב פט"ז אות ט'. ומסתבר שה"ה כיבוס בימינו שהוא ע"י הפעלת המכונה בלחיצת כפתור, אך עצם הכיבוס בערב שבת בזמננו שנוי במחלוקת כדלעיל סי' רמ"ב אות ט'. וגיהוץ הרבה בגדים או קיפול כביסה שיש בזה טירחא ושיהוי ואינו לצורך שבת אסור. ¹⁵ לאפוקי עידור וחרישה זריעה ניכוש וכדו' שיש בהם שיהוי וטירחא. ¹⁶ לאפוקי תיקונים שונים הגוזלים זמן או יש בהם טירחא (אא"כ הם לצורך השבת, וכדלקמיה), וכש"כ עבודות סידור. ¹⁷ משנ"ב סק"ב. ובשש"כ שם הערה קל"ג אם זוהי פרנסתו ועסקו בכך, אפילו דברים קלים אלו היו ליה כמלאכת קבע ואסור (אא"כ אין לו מה יאכל, וכדלקמיה). ¹⁸ שש"כ שם הערה קמ"ט. ¹⁹ משנ"ב סק"ז, ועיין להלן אות ג'. ²⁰ משנ"ב שם. ²¹ כמבואר ברמ"א. ²² וכאמור דווקא כשעושה בחינם, אבל בשכר אסור לכתוב סת"ם ממנחה קטנה ולמעלה (והמדקדקים יחמירו ממנחה גדולה, וכדלעיל אות א') אא"כ זקוק להם הקונה עתה לשבת זו, כגון מזוזה, וזה דבר שאין שכיח כלל בזמננו שבקל אפשר להשיג מזוזה בהשאלה. ²³ ואפילו אינו חושש שישכחם (דא"כ בלא"ה מותר משום דבר האבד, וכדלקמיה), **וכגון להקליד כתב יד במחשב, אך כאמור דווקא כשעושה בחינם** (אא"כ הוא לצורך שבת זו). ²⁴ ובסי' תרכ"ה בפמ"ג ומשנ"ב (שם) מצדדים לאסור בניית סוכה אחר חצות בערב שבת שבין יוה"כ לסוכות, ולכאורה הא הוא לצורך מצוה, ואפשר לא התירו אלא מצוה שאם ברצונו יהיה לו תועלת גם עתה, או יקרב את הנאתה האמורה לבוא לכשישלים המלאכה, אבל בבניית סוכה אין שייך שיהיה לו אפשרות לקיים המצוה קודם ליל התקדש החג, ודו"ק. ואין הכי נמי אם משער שלא יספיק לגמרה עד החג אם לא יעסוק בה גם עתה בערב שבת, רשאי בכך, וכל שכן שרשאי לעשותה (ואף עבור שכר) בערב החג כל היום, אך אסור להשאיר במכיון לזמן ההוא, וכדלקמיה בהמשך הדברים. ²⁵ כמבואר עפ"י הרמ"א, מג"א סק"ה, שועה"ר סעי' ג', ומשנ"ב סק"ו. ²⁶ מור וקציעה הכא, ובכח"ח סי' רנ"ו סק"ב בשם פתח הדביר ועוד שגם אלו ינעלו שעריהם כשלושת רבעי שעה קודם השקיעה (והכל